

Współczesna Gospodarka

Contemporary Economy
Electronic Scientific Journal
www.wspolczesnagospodarka.pl

Vol. 9 Issue 2 (2018) 15-24
ISSN 2082-677X
DOI [10.26881/wg.2018.2.02](https://doi.org/10.26881/wg.2018.2.02)

MIĘDZYNARODOWA KONKURENCYJNOŚĆ GOSPODAREK GRUPY WYSZEHRADZKIEJ

Grzegorz Szczodrowski

Streszczenie

Cel. Celem artykułu jest przedstawienie i ogólna ocena kierunku zmian konkurencyjności krajów Grupy Wyszehradzkiej: Czech, Węgier, Polski i Słowacji. Kraje te są porównywane ze sobą, ze względu na to, że w podobnym czasie zaczęły przemiany rynkowe, w tym samym czasie stały się członkami Unii Europejskiej i stanowią zwarty geograficznie blok krajów w Europie Środkowej. W konsekwencji, potencjalni inwestorzy analizują zachodzące zmiany, aby podejmować optymalne decyzje w zakresie wyboru miejsca działalności gospodarczej. Analiza dotyczy roku 2016, w odniesieniu do pierwszego, pełnego roku członkostwa w UE, czyli 2005.

Metoda. W celu względnej porównywalności, posłużono się głównymi danymi z rankingów: WEF Global Competitiveness Report, IMD World Competitiveness Yearbook oraz sporządzanego przez Bank Światowy Doing Business Report.

Wyniki. Analiza rankingów ukazuje, że nie wszystkim krajom udało się w omawianym okresie na tyle wzmocnić swoje gospodarki, aby polepszyć międzynarodową konkurencyjność. W zakończeniu przedstawiono wnioski, wynikające z przeprowadzonych analiz.

Słowa kluczowe: rankingi konkurencyjności, gospodarka Polski, Grupa Wyszehradzka.

Klasyfikacja JEL: F02, F15, F63, O57.

Wstęp

Celem artykułu jest przedstawienie i ogólna ocena kierunku zmian międzynarodowej konkurencyjności gospodarek Grupy Wyszehradzkiej w 2016 roku, w odniesieniu do 2005 – pierwszego, pełnego roku członkostwa w UE.

Poziom konkurencyjności to jeden z kluczowych parametrów, określających potencjał rozwojowy gospodarki, który należy do kategorii pojęć nieposiadających jednej, spójnej defini-

cji (Kiendl-Wendner, Wach (ed.), 2014, s. 34). Zdaniem Mariusza-Jana Radło (Bieńkowski i in., 2008, s. 78), analiza cech istniejących definicji, pozwala stwierdzić, że gospodarka konkurencyjna międzynarodowo to taka, która „w warunkach wolnego handlu i swobodnego przepływu czynników wytwórczych (w tym w szczególności kapitału) jest w stanie relatywnie szybko wzrastać i rozwijać się w długim okresie”. W niniejszym artykule, do analizy konkurencyjności międzynarodowej wykorzystano najbardziej uznane, globalne rankingi. Ich twórcy proponują własne definicje i metodologie¹, przez co nie należy dokonywać bezpośrednich porównań wyników w ujęciu syntetycznym.²

Dbłość o podnoszenie poziomu konkurencyjności międzynarodowej wydaje się być szczególnie ważna dla krajów, które zaledwie ćwierć wieku temu zaczęły transformację ustrojową, dążąc do zbudowania nowoczesnej, dynamicznie funkcjonującej gospodarki rynkowej. Po drugiej wojnie światowej kraje obecnej Grupy Wyszehradzkiej (V4), musiały zorganizować gospodarkę na wzór sowiecki. Efektem była chroniczna niewydolność systemu gospodarczego i niezdolność do rozwoju kraju (Ćwikliński (red.), 2000, s. 228-229).

U progu transformacji gospodarczej, w 1989 roku, Polski, Węgry i Czechosłowacja miały całkiem inną sytuację makroekonomiczną. W związku z tym, każde państwo oddzielnie – jeszcze w ramach systemu gospodarki nakazowo-rozdzielczej, poszukiwało sposobów na ograniczenie wpisanego w ten system mechanizmu degradacji ekonomicznej. Dopiero wejście na ścieżkę reform rynkowych i przyjęcie programów stabilizacji makroekonomicznej – w wersji szokowej w Polsce w styczniu 1990 roku, w Czechosłowacji rok później oraz kontynuacja zmian na Węgrzech (Kowalski, 2009, s. 263) pozwoliły na weryfikację stanu gospodarek V4 (Zielińska-Głębocka, Gawlikowska-Hueckel (red.), 2013, s. 20). I tak na przykład, w latach 1989-1994, czyli w okresie tzw. recesji transformacyjnej, jedynie w Polsce zanotowano przyrost PKB (Jóźwik, 2016, s. 58). W zakresie realizacji reform rynkowych, Polska oceniana była podobnie jak pozostałe kraje Grupy Wyszehradzkiej (EBRD, 1995). W latach 90. XX wieku głównym, długofalowym celem polityki gospodarczej omawianych krajów było przyjęcie do Unii Europejskiej. Wnioski akcesyjne złożone zostały: przez Węgry i Polskę w 1994 r., przez Słowację w 1995 r., przez Czechy zaś w roku 1996 (Schmidt, 2016, s. 122-123). Członkostwo w UE osiągnięto 1 maja 2004 r., dając kolejny impuls rozwojowy (Molendowski, 2015, s. 6).

1. Global Competitiveness Index

W publikowanym corocznie przez Światowe Forum Ekonomiczne w Genewie Global Competitiveness Index (GCI), konkurencyjność rozumiana jest jako zbiór instytucji, polityk i czynników, decydujących o poziomie produktywności gospodarki, która z kolei wyznacza poziom dobrobytu jaki dana gospodarka może osiągnąć w długim okresie. W roku 2016 analizie poddano gospodarki 137 krajów, w roku 2005 było ich o 12 mniej (WEF, 2006, WEF, 2017).

W roku 2016 oceniano, w skali od 1 do 7, 114 wskaźników, ujętych w dwunastu filarach: F1. Otoczenie instytucjonalne, F2. Infrastruktura, F3. Równowaga makroekonomiczna, F4. Zdrowie i szkolnictwo podstawowe, F5. Szkolnictwo wyższe i doskonalenie zawodowe, F6. Efektywność rynku dóbr, F7. Efektywność rynku pracy, F8. Rozwój rynku finansowego, F9. Gotowość technologiczna, F10. Rozmiar rynku, F11. Kultura biznesu, F12. Innowacyjność.

Filary pogrupowane są w trzech grupach – subindeksach:

A. Wymagania Podstawowe: F1. – F4.,

B. Czynniki Poprawiające Efektywność: F5. – F10.,

¹ Opisy rankingów przedstawione zostaną w zarysie, pełna metodologia zawarta jest w każdej edycji indeksów.

² Na przestrzeni analizowanych lat, również w metodologii każdego z rankingów dokonywano zmian, zmieniała się też liczba analizowanych gospodarek.

C. Innowacyjność i Rozwój: F11. – F12.³

W tabeli 1 zaprezentowano podstawowe dane, opisujące pozycję konkurencyjną krajów V4 w roku 2016. W nawiasach podano wartości dla 2005 roku.

Tabela 1. Pozycja konkurencyjna krajów V4 w roku 2016. W nawiasach podano wartości dla 2005 roku.

	Indeks ogólny	Subindeks A.	Subindeks B.	Subindeks C.
kraj	pozycja/punktacja	pozycja/punktacja	pozycja/punktacja	pozycja/punktacja
Czechy	31 (29) / 4,8 (4,7)	30 (42)/5,4 (4,9)	29 (27) /4,9 (4,7)	32 (27)/ 4,2 (4,5)
Polska	39 (48) / 4,6 (4,3)	45 (57)/5,0 (4,5)	34 (48)/4,7 (4,2)	59 (51)/3,8 (3,8)
Słowacja	59 (37) / 4,3 (4,6)	52 (47)/4,8 (4,7)	44 (34)/4,5 (4,6)	56 (43)/3,8 (4,0)
Węgry	60 (41) / 4,3 (4,5)	64 (52)/4,6 (4,6)	44 (34)/4,5 (4,6)	79 (39)/3,5 (4,1)
Lider rankingu	CH* 5,9	CH 6,4	CH** 5,7	CH 5,9

*CH – dwuliterowy kod Szwajcarii.

** Szwajcaria jest liderem w Europie, w rankingu globalnym zajęła 3. miejsce, pierwsze miejsce zajęły USA z notą 6,0, drugie Singapur z notą 5,72.

Źródło: (WEF 2017, WEF 2006).

Analiza zaprezentowanych w tabeli 1 danych, pozwala na wyciągnięcie kilku wniosków, co do pozycji i zmian w konkurencyjności każdego kraju z osobna oraz porównań wewnątrz grupy V4. Jedynym krajem, który zachował konkurencyjność międzynarodową na podobnym poziomie w porównaniu z 2005 rokiem, są Czechy. Co prawda, ranking ukazuje spadek o dwie pozycje, jednak nota punktowa nie tylko nie spadła, ale nieznacznie wzrosła. Podobna sytuacja dotyczy subindeksu B. Na przestrzeni lat, bardzo mocno wzrósł subindeks wskaźników podstawowych (A), lecz pogorszyły się warunki innowacyjności (C).

Państwem, które wyraźnie polepszyło swoją pozycję konkurencyjną, jest Polska: zmiana o 10. pozycji i 0,3 punktu, skok w rankingu subindeksów A. i B. Interesująca sytuacja dotyczy oceny subindeksu C.: nastąpił spadek z miejsca 51. na 59., przy niezmienionej notce 3,8. W tym przypadku, przez ponad dekadę, nie polepszyła się ocena warunków a inne kraje wykazały się w tym czasie większą zdolnością konkurencyjną.

Regres nastąpił w pozostałych dwóch krajach, tj. na Słowacji i Węgrzech: z miejsc, odpowiednio: 37. i 41. spadły na miejsca: 59. i 60. Towarzyszyło temu pogorszenie not i punktacji we wszystkich subindeksach.

Warto zwrócić jeszcze uwagę na dwie kwestie.

Po pierwsze, niewątpliwym liderem grupy są Czechy. Przesądza o tym porównanie wartości punktowej nie tyle nawet w klasyfikacji generalnej, ile w subindeksach. Krajem o niższym stopniu konkurencyjności jest Polska, również potwierdzonym nie tylko miejscem w rankingach, ale i punktowo. Konkurencyjność Słowacji i Węgier w rankingu GCI 2017-2018 oceniona została bardzo nisko.

Po drugie, porównanie punktacji z wynikiem lidera w poszczególnych kategoriach, obrazuje ogromną różnicę w dojrzałości gospodarek: tak w klasyfikacji głównej, jak i w subindeksach, różnica przekracza jeden punkt.

W tabeli 2. przedstawiono mocne i słabe strony konkurencyjności krajów V4, mierzone wartością filarów .

³ W roku 2005 wyodrębnionych było 130 wskaźników, ujętych w 9. Filarach.

Tabela 2. Konkurencyjność gospodarek V4 przez pryzmat wartości filarów GCI w 2016 r.

kategorie	Czechy	Polska	Słowacja	Węgry
Mocne strony – filary z notą \geq 5,0	Wspólne: F.4. Zdrowie i szkolnictwo podstawowe. F.3. Otoczenie makroekonomiczne.			
	F9. Gotowość technologiczna F5. Szkolnictwo wyższe i edukacja	F5. Szkolnictwo wyższe i edukacja F.10. Rozmiar rynku	F9. Gotowość technologiczna	F9. Gotowość technologiczna
Słabe strony – filary z notą $<$ 4,0	Wspólne: F.12. Innowacyjność			
	-	F.1. Otoczenie instytucjonalne	F.1. Otoczenie instytucjonalne	F.1. Otoczenie instytucjonalne F.11. Kultura biznesu
Czynniki najbardziej utrudniające biznes	1. Przepisy podatkowe 2. Nieefektywne urzędy	1. Przepisy podatkowe 2. Stawki podatkowe	1. Korupcja 2. Nieefektywne urzędy	1. Nieadekwatnie do potrzeb wykształceni pracownicy 2. Korupcja

Źródło: (WEF, 2017).

Generalizując, dane zawarte w tabeli 2. ukazują obszary, w których istnieje potencjał rozwojowy.

Uzupełniającego komentarza wymaga kategoria mocnych stron. W zasadzie należałoby raczej określić ten poziom punkt wyżej, tj. \geq 6. Fakt, iż granica została jednak na wartości pięć, podyktowana jest korektą „transformacyjną”, rokiem 1989, czyli punktem wyjścia dla budowy gospodarki rynkowej.

Wartości powyżej 6 osiągnęły: Czechy w przypadku F.3 i F.4. oraz Polska i Słowacja w F.4. Do słabych stron należą niestety kluczowe obszary: innowacyjność i (z wyjątkiem Czech) otoczenie instytucjonalne. Trudno wyobrazić sobie bez tego dobrą, konkurencyjną międzynarodowo gospodarkę. Wracając do innowacyjności, wszystkie kraje mają problem z dostępnością naukowców i inżynierów (wsk. 12.06). Najgorzej pod tym względem oceniono Czechy – 3,0, Słowacji przyznano notę – 3,5, Węgrom – 3,6, a najlepszą Polsce – 4,2⁴.

Czynnikami najbardziej utrudniającymi prowadzenie biznesu w krajach V-4, zdaniem ankietowanych przedsiębiorców, są prawo i stawki podatkowe – zresztą, wydaje się najbardziej powtarzalne (Gradowska, 2013, s. 195), nieefektywność biurokracji i korupcja. Obserwacje te mają odwzorowanie również w danych „twardych”, przedstawionych na najniższym stopniu agregacji – w konkretnych wskaźnikach.

2. World Competitiveness Yearbook

Międzynarodowy Instytut Rozwoju Zarządzania w Lozannie (IMD), w wydawanym przez siebie World Competitiveness Yearbook (WCY), konkurencyjność gospodarek definiuje jako

⁴ Nota Polski wynosi 4,2, lecz i tak oznacza to niskie 52 miejsce. Z krajów „nowej” Unii, podobny wynik ma Estonia – 4,3, zaś najlepszy w Europie wskaźnik ma Finlandia – 6,0.

obszar wiedzy ekonomicznej, który analizuje czynniki i politykę, kształtujące zdolność kraju do tworzenia i zachowania warunków, sprzyjającej tworzeniu większej wartości dodanej przez przedsiębiorstwa i większego dobrobytu [IMD 2017]. W 2016 roku, badaniu poddano 63 gospodarki. Określono cztery obszary konkurencyjności: 1. Poziom rozwoju gospodarki, 2. Efektywność rządu, 3. Efektywność przedsiębiorstw, 4. Infrastruktura, a w ich ramach, 20 grup kategorii, w których łącznie oceniono 346 wskaźników.⁵

Pozycję konkurencyjną gospodarek krajów V4 w 2016 roku na tle wyniku z 2005 r., przedstawiono w tabeli 3.

Tabela 3. Pozycja konkurencyjna gospodarek krajów V4 w rankingach GCY w 2016 roku.

kraj	Indeks główny	Obszar 1.	Obszar 2.	Obszar 3.	Obszar 4.
Czechy	28 (31)*	19	29	34	28
Polska	38 (58)	27	44	37	34
Słowacja	51 (39)	52	55	54	42
Węgry	52 (46)	36	54	60	41

*W nawiasach podano wartości w 2005 r.

Źródło: (IMD, 2017, IMD, 2006).

Dane zawarte w tabeli 3. są zbieżne, jeśli chodzi o kierunek zmian konkurencyjności gospodarek, z omówionym w poprzednim punkcie rankingiem GCI. W grupie V4, Czechy oceniane są niezmiennie bardzo dobrze, Polska oceniana jest dużo lepiej niż w 2005, choć dystans do pozycji Czech jest niepodważalny. Konkurencyjność gospodarek Słowacji i Węgier pogorszyła się – zważywszy na to, że oceniane są 63 kraje, jest bardzo niska w ujęciu globalnym.

Ze względu na wspomniany powyżej dysonans w ocenie gospodarek, na poziomie obszarów konkurencyjności trudno doszukiwać się podobieństw w ramach grupy V4. W zasadzie, nie można wskazać żadnej wspólnej cechy. Trzy kraje: Czechy, Polska i Węgry najlepiej ocenione zostały w obszarze poziomu rozwoju gospodarki, Słowacja i Węgry najmniej źle ocenione zostały w obszarze infrastruktury. Wskazać można też bardzo słabą notę Węgier w zakresie efektywności przedsiębiorstw. Paradoksalnie, tam gdzie noty są najniższe, istnieje największy potencjał wzrostu.

Najwięcej interesujących informacji pochodzi z analizy pojedynczych wskaźników. Wybrane aspekty oceny wskaźników, zaprezentowano w tabeli 4.

Tabela 4. Mocne i słabe strony gospodarek grupy V4 w rankingu WCY w 2016 r.

kategorie	Czechy	Polska	Słowacja	Węgry
Mocne strony – ilość wskaźników z notą 1 - 10	12	8	4	4
2 najlepsze noty	Współczynnik Giniego (5) Kredyt (5)	Kobiety z wyższym wykształceniem (2) Koszty życia (5)	Współczynnik Giniego (3) Eksport (%) (4)	Dochód dyspozycyjny (5) Eksport (%) (6)

⁵ Struktura podobna jak w GCI: subindeksy, filary, wskaźniki.

2 kluczowe wskaźniki atrakcyjności – wyniki ankiet	Wykwalifikowani pracownicy Konkurencyjność kosztowa		Stabilność i przewidywalność Dynamika gospodarki	Wykwalifikowani pracownicy Relacje na rynku pracy
Słabe strony – ilość wskaźników z notą 54 - 63	7	15	29	37
2 najgorsze noty	Stawki ubezpieczeń społecznych pracodawcy (Cz-58, P1-61, S1-60, W-56)			
	Subsydia (58)	f. emerytalne (60)	Subsydia (60)	Podatki (%) (62)

*W nawiasach miejsce w rankingu.

Źródło: (IMD, 2017).

Dane zawarte w tabeli 4. przedstawiają konkurencyjność „mierzoną” ilością wskaźników ocenionych w rankingu na pierwszych dziesięciu miejscach, a z drugiej strony, na ostatnich dziesięciu miejscach. Zaobserwować można, że im lepsze miejsce w rankingu WCY, tym więcej wskaźników bardzo dobrze ocenionych i mniej ocenionych bardzo źle. Najlepsze noty, patrząc w skali całej grupy V4, występują punktowo we wszystkich obszarach konkurencyjności. Inaczej jest w przypadku not najgorszych: dominują wskaźniki z obszaru efektywności rządu.

3. Ranking Doing Business

Ranking Doing Business (RDB) sporządzany jest przez Grupę Banku Światowego. Nie jest typowym zestawieniem konkurencyjności międzynarodowej. Mierzy się w nim i porównuje regulacje, mające wpływ na łatwość prowadzenia działalności gospodarczej małych i średnich przedsiębiorstw w badanym państwie.

RDB opiera się na wynikach badań uregulowań prawnych i ich stosowania w praktyce. Każda zmienna podlega bardzo szerokim konsultacjom i weryfikacji w gronie kilku tysięcy przedstawicieli administracji, prawników, ekonomistów, księgowych i innych, którzy na co dzień mają do czynienia z analizowanymi wskaźnikami. Te ostatnie, sporządzane są z reguły dla największego miasta, chociaż publikowane są też raporty z poszczególnych krajów ze wskaźnikami dla innych miast (World Bank, 2017).

Pozycję kraju w rankingu ustala się w oparciu o ocenę dziesięciu badanych kategorii:

1. Zakładanie działalności gospodarczej: procedury, czas, koszt i minimalny kapitał początkowy założenia spółki z o.o.;
2. Uzyskiwanie pozwoleń na budowę: procedury, czas, koszty uzyskania pozwoleń i kontroli;
3. Uzyskanie energii elektrycznej: procedury, czas i koszt przyłączenia, niezawodność dostaw energii, transparentność opłat;
4. Rejestracja własności: procedury, czas oraz koszt rejestracji nieruchomości, sprawność funkcjonowania administracji lokalnej;
5. Pozyskanie kredytu: jakość systemu zabezpieczeń i informacji kredytowej;
6. Ochrona inwestorów: prawa akcjonariuszy mniejszościowych w transakcjach z podmiotami powiązanymi, ład korporacyjny;
7. Podatki: ilość płatności, czas, całkowita stawka podatkowa dla przedsiębiorstw, procedury zwrotu VAT;
8. Handel zagraniczny: czas i koszt eksportu produktów z przewagą komparatywną oraz importu części samochodowych;

9. Egzekwowanie umów: czas i koszt rozwiązywania sporów, jakość procesów sądowych;

10. Upadłość przedsiębiorstwa: czas i koszt związany z zakończeniem działalności, stopa zwrotu, ramy prawne.

W rankingu przedstawione są też wyniki badania regulacji rynków pracy, jednak nie są brane pod uwagę jako element oceny.

W RDB brak jest odniesienia do wielu wskaźników, które mogłyby mieć wpływ na warunki prowadzenia biznesu, opisywać jakość gospodarki, bardziej kompleksowo określać międzynarodową konkurencyjność gospodarki, np. nie analizuje się: stabilizacji makroekonomicznej, rozwoju rynku finansowego czy też jakości siły roboczej. Jest to zabieg celowy, zgodny z założeniami; ranking ma ukazywać łatwość, swobodę prowadzenia biznesu.

W roku 2005 oceniono 155 gospodarek, a w roku 2016 – 190. Pozycje krajów V4 w rankingu Doing Business zaprezentowano w tabeli 5.

Tabela 5. Miejsce krajów V4 w rankingu Doing Business w 2016 roku, na tle roku 2005.

kraj	Czechy	Polska	Słowacja	Węgry
RDB główny	27 (41)*	24 (54)	33 (36)	41 (52)
Kat. 1.	81	107	68	75
Kat. 2.	130	46	103	69
Kat. 3.	13	46	53	121
Kat. 4.	31	38	7	28
Kat. 5.	32	20	44	20
Kat. 6.	53	42	87	81
Kat. 7.	53	47	56	77
Kat. 8.	1	1	1	1
Kat. 9.	68	55	82	8
Kat. 10.	26	27	35	63

*W nawiasach pozycja w rankingu w 2005 r.

Źródło: (World Bank, 2017, World Bank, 2006).

Jak wynika z danych przedstawionych w tabeli 5, w omawianym rankingu pozycja gospodarek V4 jest bardziej wyrównana. Najgorzej oceniono Węgry, Polska zajęła pierwsze miejsce. Co ciekawe, w roku 2016 pozycja Słowacji niewiele różniła się od tej z roku 2005. Oczywiście, między rokiem 2016 a 2005 zachodziło wiele zmian, zarówno jeśli chodzi o miejsce w rankingu głównym, jak i w poszczególnych kategoriach.

Interesujące zmiany zaszły na przykład w kategorii płatności podatkowych, nisko zresztą ocenionych we wszystkich krajach V4:

- w zakresie ilości godzin przeznaczonych na formalności podatkowe w skali roku: Czechy były w stanie zredukować czas z 930 godzin do 234, Węgry z 304 do 277, jednak w Polsce nastąpił wzrost ze 175 do 271 a w Słowacji ze 192 do 344;
- całkowitą stawkę podatków obciążających zysk zredukowały: Słowacja z 51,6% do 39,5%, Polska z 55,6% do 40,4%, Węgry z 56,8% do 46,5%, lecz w Czechach stawka wzrosła z 40,1% do 50%.

Warto zauważyć, że wszystkie kraje mają ex-aequo pierwsze miejsce w kategorii handlu zagranicznego. Jest to związane z prowadzeniem wspólnej polityki handlowej w ramach UE.

Zakończenie

Badaniem konkurencyjności międzynarodowej zajmuje się wiele organizacji. Ich rankingi różnią się od siebie przede wszystkim zastosowaną metodologią. Najbardziej doceniane zestawienia sporządzane są corocznie przez Światowe Forum Ekonomiczne i Międzynarodowy Instytut Rozwoju Zarządzania z Lozanny. Powyższe indeksy zestawiono również z bardzo interesującym rankingiem Doing Business. Mimo odmiennych metodologii, wnioski dotyczące konkurencyjności gospodarek Grupy V4, są w większości zbieżne:

1. W porównaniu z rokiem 2005, w krajach Grupy Wyszehradzkiej nastąpiła pozytywna, jakościowa zmiana w funkcjonowaniu gospodarek.
2. Istnieją obszary, w których dokonał się regres – bezwzględny, w sensie pogorszenia wartości wskaźników, co pogorszyło pozycję konkurencyjną krajów wskazanych w artykule. W niektórych przypadkach można było zaobserwować regres względny, tj. gorszą notę w porównaniu do innych krajów, mimo podobnej wartości wskaźników jak w roku 2005.
3. W dwóch pierwszych rankingach najbardziej konkurencyjna jest gospodarka czeska, potem polska, gospodarki Słowacji i Węgier oceniono znacznie gorzej.
4. W GCI, pozytywnie w każdym kraju V4 prezentuje się większość wskaźników tworzących otoczenie makroekonomiczne, edukację i ochronę zdrowia oraz – z wyjątkiem Polski – gotowości technologicznej. Do słabych stron należą kluczowe obszary: innowacyjność i (z wyjątkiem Czech) otoczenie instytucjonalne. W każdym kraju występuje niedobór naukowców i inżynierów, stanowiących filar dalszego rozwoju gospodarczego.
5. W WCY nie można wskazać żadnej wspólnej dla gospodarek V4 cechy. Trzy kraje: Czechy, Polska i Węgry najlepiej ocenione zostały w zakresie poziomu rozwoju gospodarki, Słowacja i Węgry relatywnie dobrze w obszarze infrastruktury. Wskazać można też bardzo słabą notę Węgier w odniesieniu do efektywności przedsiębiorstw. Patrząc nieco szerzej, we wszystkich krajach V4 niska punktacja dotyczy wielu wskaźników z obszaru efektywności rządu.
6. Nieco inaczej wygląda kolejność w rankingu Doing Business: Polska wyprzedziła Czechy, mniejszy jest też dystans między powyższymi krajami a Słowacją i Węgrami.
7. Wszystkie kraje mają ex-aequo pierwsze miejsce w kategorii handlu zagranicznego, co jest konsekwencją prowadzenia wspólnej polityki handlowej UE. Poza tym, Czechy docenione zostały za dostępność energii elektrycznej, Polska i Węgry – zasady udzielania kredytów, Słowacja – rejestracji własności, Węgry, dodatkowo, rozwiązywanie sporów między podmiotami gospodarczymi. Wyjątkowo niską pozycję w rankingu przyznano: Czechom (130) i Słowacji (103) w zakresie uzyskiwania pozwoleń na budowę, Polsce (107) – zakładania działalności gospodarczej, Węgrom (121) – dostępności do energii elektrycznej.
8. Wyżej w rankingach jest większość krajów gospodarczo rozwiniętych, jednak różnicę w dojrzałości gospodarek widać przede wszystkim w porównaniu z pierwszą dziesiątką krajów, którym w większości przypadków przewodzi Szwajcaria.

Bibliografia

Bieńkowski W., Czajkowski Z., Gomułka M., Brocka-Palacz B., Latoszek E., Misala J., Radło M.J., Weresa M. (2008) *Czynniki i miary międzynarodowej konkurencyjności gospo-*

- darek w kontekście globalizacji – wstępne wyniki badań. „Prace i materiały SGH”, nr 284. Warszawa: Instytut Gospodarki Światowej SGH.
- Ćwikliński H. (red.) (2000). *Polityka gospodarcza*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- EBRD (1995). *Transition Report 1995*, Londyn.
- Gradowska E. (2013). *Polityka podatkowa a konkurencyjność gospodarki Polski, Czech, Słowacji i Węgier w latach 2000–2011*. „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny”, rok LXXV, z. 1.
- IMD (2006). *The World Competitiveness Yearbook 2006 Scoreboard*. Lozanna.
- IMD (2017). *The World Competitiveness Yearbook 2017*. Lozanna.
- Jóźwik B. (2016). *Transformacja i rozwój gospodarczy w państwach Europy Środkowej i Wschodniej*. „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej”, rok 14, z. 5.
- Kiendl-Wendner D., Wach K. (ed.) (2014). *International Competitiveness in Visegrad Countries: Macro and Micro Perspectives*. Graz: FH JOANNEUM University of Applied Sciences.
- Kowalski T. (2009). *Polska transformacja gospodarcza na tle wybranych krajów Europy Środkowej*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny”, rok LXXI, z. 2.
- Molendowski E. (2015). *10 Years of Membership in the European Union – Poland in Comparison with the Visegrad Group Countries*. “Central European Review of Economics & Finance”, vol. 10, no. 4.
- Schmidt A. (2016). *Friends forever? The Role of the Visegrad Group and European Integration*. “Politics in Central Europe”, vol. 12, no. 3.
- The World Bank (2006). *Doing Business in 2006*. Waszyngton.
- The World Bank (2017). *Doing Business 2017*. Waszyngton.
- WEF (2006). *The Global Competitiveness Report 2006-2007*. Genewa.
- WEF (2017). *The Global Competitiveness Report 2017-2018*. Genewa.
- Zielińska-Głębocka A., Gawlikowska-Hueckel K. (red.) (2013). *Konkurencyjność międzynarodowa i regionalna państw Grupy Wyszehradzkiej: Polski, Węgier, Czech i Słowacji*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.

THE INTERNATIONAL COMPETITIVENESS OF THE VISEGRAD GROUP ECONOMIES

Abstract

Purpose. The aim of this paper is the general assessment of changes in the international competitiveness of the Visegrad Group economies in 2016 in relation to 2005. The countries of the Visegrad Group - the Czech Republic, Slovakia, Hungary and Poland – have been analyzed for several reasons. They started the market transformation at a similar time, became members of the EU on May 1, 2004, are a geographically compact block in Central Europe and are often compared on many areas.

Methodology. The study uses basic, secondary data available in WEF Global Competitiveness Reports, IMD Global Competitiveness Yearbooks and The World Bank Doing Business Reports. Data from 2016 are compared with 2005, the first full year of membership in the EU.

Findings. Review of these rankings shows that not all countries have succeeded in strengthening their economies in the discussed period to improve their international com-

petitiveness. The article ends with a summary of the conclusions resulting from the presented analysis.

Keywords: competitiveness rankings, Polish economy, Visegrad Group.

JEL classification: F02, F15, F63, O57.

Grzegorz Szczodrowski
Uniwersytet Gdański, Wydział Ekonomiczny
ul. Armii Krajowej 119,121, 81-824 Sopot
szczodry4@gmail.com